

Prot. N. 00824/15

 Curia Generalis
Fratrum Minorum
Capuccinorum

DISPOSATS A DONAR-SE FINS AL FON

Carta circular en ocasió de la beatificació de 26 caputxins
a Barcelona el 21 de novembre de 2015

A tots els Germans de l'Orde
i a les Germanes Clarisses Caputxines

Benvolguts Germans i Germanes:

1. Gairebé quotidianament ens arriben notícies de cristians assassinats, sobretot a Orient Mitjà, pel sol motiu de ser de religió cristiana. Són fets que ens horroritzen. Ens preguntem com és possible que això s'esdevingui encara als nostres dies? Es tracta realment de fets inacceptables, però potser ens oblidem massa fàcilment que coses semblants van passar per exemple a Espanya fa menys de cent anys i que entre les víctimes d'aquella persecució hi figuren també molts frares caputxins.

2. L'Orde s'uneix molt estretament amb els germans de la Província caputxina de Catalunya en la celebració de beatificació de 26 dels seus fills, assassinats "in odium fidei" durant la guerra civil (1936-1939). El proper 21 de novembre a la catedral de Barcelona a les 11:30, l'Església proclamarà beats fra Frederic de Berga i 25 companys de martiri. Alegrem-nos i donem-ne gràcies al Senyor!

El context històric

3. La Província de Catalunya celebrà Capítol provincial del 13 al 16 de juliol de 1936. Durant el Capítol ja es parlà de la possibilitat que esclatés algun tipus de revolta, amb incendis d'esglésies i assassinats de sacerdots, com ja havia succeït en altres llocs. Es va procurar de salvar en cases d'amics els ornaments més preciosos i els objectes sagrats. Endemés, cada convent tenia una llista de persones properes als frares, disposades a acollir-los. D'aquesta manera, quan va començar la persecució tot just esclatada la guerra civil, els frares es van dispersar i foren acollits en cases de familiars i amics. Els llocs on els germans trobaren refugi podien donar seguretat durant alguns dies o al màxim durant algunes setmanes, com es pensava que duraria la turbulència, però no durant dos anys i mig que havia de durar la clandestinitat i la persecució i la caça de qui era sacerdot o religiós.

4. No foren pas les autoritats de la República els qui perseguiren els religiosos. En aquells primers mesos de guerra, la reraguarda republicana va veure's superada pels comitès revolucionaris anarquistes, que es feren els amos del carrer sense fre de ningú. Els nostres frares, en general, havien mantingut sempre un comportament dialogant amb la República. A més, a Catalunya eren particularment apreciats per llur sintonia amb "la Renaixença", moviment de redescobriments i revaloració de la identitat catalana, des de finals del segle XIX i per tot l'inici del segle XX. Tanmateix això mateix va constituir un agreujant als ulls d'alguns revolucionaris, els quals consideraven la mateixa República i l'amor a la pròpia terra i cultura com característiques burgeses que havien d'ésser eradicades igual que la religió.

5. La persecució no fou simplement obra de persones incontrolades. Hi havia instruccions ben precises per anar a la recerca i la supressió dels religiosos. Es feren escorcolls en moltes cases privades. Alguns d'aquests màrtirs hagueren de fugir d'una casa a una altra, sense poder trobar un refugi segur. En el cas de fr. Martí de Barcelona, historiador que havia estudiat a Lovaina i era autor de treballs sobre sant Francesc i Ramon Llull, els revolucionaris van capturar tota la família i, sota amenaça de mort, obtingueren que els familiars revelessin on es trobava. Altres, com fr. Vicenç de Besalú, hagueren de dormir al ras molts dies.

6. Heus ací la llista dels frares caputxins dels quals ha estat reconegut el martiri i seran beatificats:

- P. Frederic de Berga (Martí Tarrés Puigpelat)
- P. Modest de Mieres (Joan Bover Teixidó)
- P. Zacaries de Llorenç del Penedès (Sebastià Sonet Romeu)
- P. Remigi de Papiol (Esteve Santacana Armengol)
- P. Anselm d'Olot (Laurentí Basil Matas)
- P. Benigne de Canet de Mar (Miquel Sagré Fornaguera)
- P. Josep de Calella de la Costa (Joan Vila Colomé)

- P. Martí de Barcelona (Jaume Boguñà Casanova)
- P. Rafael Maria de Mataró (Francesc de Paula Soterias Culla)
- P. Agustí de Montclar de Donzell (Josep Alsina Casas)
- P. Doroteu de Vilalba dels Arcs (Jordi Sampé Tarragó)
- P. Alexandre de Barcelona (Jaume Nájera Gherna)
- P. Tarsici de Miralcamp (Josep Vilalta Saumell)
- P. Vicenç de Besalú (Julià Gebrat Marcé)
- P. Timoteu de Palafrugell (Jesús Miquel Girbau)
- Fr. Miquel de Bianya (Pelai Ayats Vergés)
- Fr. Jordi de Santa Pau (Manuel Collellmir Senties)
- Fr. Bonaventura de Arroyo Cerezo (Tomàs Díaz Díaz)
- Fr. Marçal del Penedès (Carles Canyes Santacana)
- Fr. Eudald d'Igualada (Lluís Estruch Vives). *El més jove, només tenia divuit anys.*
- Fr. Pacià Maria de Barcelona (Francesc Maria Colomer Presas)
- Fr. Àngel de Ferreries (Josep Coll Martí)
- Fr. Cebrià de Terrassa (Ramon Gros Ballvé)
- Fr. Eloi de Bianya (Joan Ayats Plantalech)
- Fr. Prudenci de Pomar de Cinca (Gregori Charlez Ribera)
- Fr. Feliu de Tortosa (Joan Bonavida Dellà)

Mirem de conèixer més de prop alguns d'aquests germans.

7. **Fr. Frederic de Berga**, que és el primer de la llista, havia estat guardià, missioner a Amèrica Central i Provincial durant un trienni. El bisbe de Vic havia dit d'ell que era "el predicador més apostòlic" que hi havia en la seva diòcesi. En iniciar-se la revolució era el guardià del convent d'Arenys. Després d'amagar-se alguns dies per la muntanya, va arribar a Barcelona i va participar activament en la xarxa clandestina de l'Església que s'estava formant. Poc abans de la seva mort, el febrer de 1937, calculava que havia distribuït, sempre amb perill de la seva vida, unes 1200 comunions. Celebrava l'Eucaristia en cases privades, on es reunien petits grups de fidels, fent ús del

permís donat per la Santa Seu de celebrar sense ornaments ni vasos sagrats. Fou descobert en un dels escorcolls en la casa on s'havia acollit.

8. **Fr. Eloi de Bianya** és potser la figura més entranyable de tot el grup dels màrtirs. Era el germà porter del convent de Sarrià. El pare d'un frare actual, que l'havia conegut, deia d'ell que era "l'home que menys m'ha parlat i el qui més m'ha comunicat". Fou acollit a casa del senyor Maurici Serrahima, veí del convent, que en les seves memòries ha deixat aquesta bellíssima descripció: "De fra Eloi, se n'ha parla molt, i amb motiu. (...) Tenia al rostre un somriure bondadós i alhora dolçament irònic. (...) Era una figura d'home agradable de veure i de tenir a la vora. Les simpaties que s'havia fet a la porteria del convent eren immenses, i tothom el coneixia. Somreia i sabia fer una brometa, quan venia al cas. Però hi devia haver en ell una vida interna molt intensa, de la qual devia venir aquell equilibri del conjunt. No feia nosa ni soroll. No parlava si no li parlaven. Quan ho feia, ho feia a mitja veu, amb una suavitat que volia ésser només discret i sovint resultava corprenedora. Mai ni un molt de queixa, ni de protesta. Mentre va ser a casa nostra, ni per un instant va parlar de venjança, i ni tan sols de fer justícia. 'Aquests homes (deia referint-se a la gent que s'havien deixat anar a la fal·lera de les cremes i dels assassinats) són bona gent. Han patit molt, han passat necessitat i humiliacions. Han estat, n'estic segur, fidels a la dona, han lluitat per pujar una família. I això que ara fan és la primera malifeta que fan. I, encara, la fan perquè estan segurs que executen un acte de justícia i així milloraran la sort dels pobres. Els trobarem al cel...' No responc que digués literalment aquestes paraules. Però sé de cert que era això el que significaven les que ell em deia quan em parlava". Fr. Eloi fou arrestat a l'estació del tren juntament amb altres tres frares quan intentava dirigir-se al seu poble natal.

9. Entre els joves estudiants assassinats es pot destacar **fr. Marçal de Vilafranca**, el més jove

de quatre germans frares. Després de dos registres per part dels revolucionaris que buscaven els seus germans més grans, la família es va decidir traslladar-se a un altre barri, però una veïna els va seguir i els va denunciar al comitè de zona i el van arrestar. Salutant la seva mare, digué: "Mama, no pateixi pel que em pugui passar. La meva consciència està en pau amb Déu".

10. **Fr. Modest de Mieres** i **fr. Àngel de Ferreries** eren un ancià teòleg i un jove frare laic que es van refugiar a casa d'un altre frare, a prop del convent de Sarrià. La casa es veïe sotmesa a diferents escorcolls, durant els quals es feren passar per parents de la família. Fr. Àngel hauria pogut escapar-se, però no va voler abandonar fr. Modest i un altre frare, malalt, enllitat. Fr. Modest va compondre una pregària que recitaven cada dia: "En aquest moment i certament a l'hora de la mort si no em trobés en circumstàncies convenients, amb l'ajuda de la gràcia divina que humilment confio que em concedireu, accepto, oh Déu meu, voluntàriament, de bon grat, humilment i de tot cor, aquella mort que vulgueu enviar-me. Sigui quina sigui, uneixo la meva mort a la mort santíssima de nostre Senyor Jesucrist, que en aquest moment s'està renovant en el sant sacrifici de la Missa, i així unida us l'ofereixo, oh Déu meu, tot suplicant-vos humilment que us digneu a acceptar-la benignament, malgrat la meva baixesa i misèria, en unió amb la mort de nostre Senyor Jesucrist, per a la remissió de totes les meves culpes i pecats, i de les culpes i pecats de tots els homes". Finalment, denunciats per alguns veïns, foren arrestats i assassinats als contorns del convent.

11. Alguns dels nous màrtirs foren missioners; fr. Anselm d'Olot i fr. Benigne Canet havien estat en el Caquetà (Colòmbia); fr. Zacaries de Llorenç va acabar els seus estudis a Pasto (Colòmbia) i fou ordenat sacerdot a Bogotà; fr. Remigi de Papiol estigué a Manila (Filipines), en el vicariat de Bluefields (Nicaragua) i a Costa Rica; i fr. Frederic de Berga estigué a Costa Rica.

12. Dels 26 que en aquesta ocasió són beatificats, 17 moriren entre juliol i agost. Després, la persecució començà a perdre intensitat. El darrer a morir fou fr. Frederic de Berga, el 16 de febrer de 1937. Pel maig de 1937 el govern de la República prengué el control de la situació de Barcelona i pràcticament cessaren els assassinats. Tanmateix, l'Església continuà vivint en la clandestinitat fins a l'acabament de la guerra, l'any 1939.

El rol de familiars i amics

13. Junt amb l'heroisme dels màrtirs, cal posar de relleu el de les famílies que acolliren a casa seva, arriscant la pròpia vida, a ells i a d'altres que sobrevisqueren a la persecució. Hi hagué casos de persones assassinades per haver acollit a casa seva un sacerdot o religiós, però això no va succeir a ningú entre els qui acolliren els nostres germans. En alguns casos sí que foren arrestats durant algunes hores o dies membres de les famílies que els havien acollit, però finalment tots foren alliberats. En un primer moment, aquestes famílies foren persones molt properes als convents. Però després s'hagué de recórrer a altres amics o a amics d'amics, els quals també generosament es prestaren a donar-los acolliment, per amor als frares i a l'Església, conscients del risc que això comportava. A vegades en les famílies s'ensenyava els infants de la casa que al frare li diguessin "avi" o "oncle" quan entrava algun desconegut. Hi hagué un cas en el qual un dirigent anarquista prengué sota la seva protecció un frare que havia estat arrestat pel simple fet d'estar resant discretament el rosari en un lloc públic.

Roma, 4 d'octubre de 2015

Solemnitat de sant Francesc d'Assís

DISPUESTOS
A DONARSE
HASTA EL FONDO

Disposats a donar-se fins al fons

14. Aquests germans nostres eren conscients del que els podia passar. Cercaven protecció aquí i allà, recordant el que diu Jesucrist en l'Evangeli de Mateu (10,23): "Quan us persegueixin en una població, fugiu cap a una altra", però quan el moment de la prova es presentà seriosament, ells no es feren enrere i donaren el seu testimoni suprem. Em pregunto si nosaltres avui com a frares caputxins tenim la mateixa convicció i disponibilitat a donar, si fos necessari, la nostra vida per Crist, si se'ns presentés el que Hans Urs von Valthasar en diu "El cas seriós"?

15. Em sembla just fer-nos aquesta pregunta, perquè tots correm el perill denunciat per sant Francesc en la sisena Admonició: "Parem atenció, germans tots, en el bon Pastor que, per salvar les seves ovelles, sofrí la passió de la creu. Les ovelles del Senyor l'han seguit en la tribulació, en la persecució, en la vergonya i en la fam, i en la malaltia i en la temptació i en les altres coses; i en paga han rebut del Senyor la vida eterna. D'aquí que és una gran vergonya per a nosaltres, servents de Déu, que els sants hagin realitzat les obres i que nosaltres, contant-ho, en vulguem rebre glòria i honor".

16. Alegrem-nos del do d'aquests 26 màrtirs que l'Església proclama, i amb la intercessió de la Verge Immaculada, Patrona de l'Orde, demanem per a nosaltres, frares caputxins, un renovat compromís per seguir Crist amb alegria anunciant la misericòrdia i la pau de Déu.

Fraternalment!

Fr. Mauro Johri
Ministro general OFM Cap